

Bijlage: Achtergrond inhoudelijke onderwerpen en bestaande rol GGD/JGZ

Kansrijke Start

Kansrijke Start (KS) richt zich op het ondersteunen van (aanstaande) ouders in een kwetsbare situatie, waarbij hulp en steun tijdens de opvoeding wordt genormaliseerd. Dit vindt plaats in de eerste 1000 dagen van hun leven (vanaf 10 maanden voor de geboorte tot ongeveer 2 jaar). De drie actielijnen vanuit KS gaan over interventies voor de zwangerschap, tijdens de zwangerschap en na de zwangerschap.

Het Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA) beschrijft het resultaat voor KS: elke gemeente heeft per 2024 een ketenaanpak Kansrijke Start, inclusief interventies en maakt samenwerkingsafspraken met partners rondom de eerste duizend dagen van een kind.

Zowel de JGZ als de GGD hebben kennis en expertise over dit onderwerp en een goed netwerk in de regio. In de uitvoering is Kansrijke Start zowel een lokale als een regionale aanpak: welzijnspartners, zorgaanbieders en andere ketenpartners zijn soms lokaal, heel gebiedsgericht, maar vaak bovenlokaal georganiseerd.

Kind naar Gezond Gewicht

Het thema overgewicht is in alle gemeenten een speerpunt in het lokaal gezondheids- en jeugdbeleid. Daarbij is een gebiedsgerichte, lokale aanpak in de meeste gemeenten de insteek, juist omdat het belangrijk is om aan te sluiten bij de inwoners.

Het Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA) beschrijft het resultaat voor de ketenaanpak overgewicht en obesitas bij kinderen: in elke gemeente is er voor kinderen met overgewicht of obesitas passende begeleiding, ondersteuning en zorg toegankelijk. In 2025 heeft elke gemeente een netwerk aanpak voor kinderen met obesitas en er zijn samenwerkingsafspraken tussen gemeenten, zorgverzekeraars en zorgaanbieders.

Valpreventie

Het groeiende aantal ouderen is een van de oorzaken waardoor de zorg onder druk staat. Het is daarom van belang om vroeg in te zetten op vitaal en gezond ouder worden. Vallen is een van de grootste gezondheidsrisico's bij ouderen. De ketenaanpak Valpreventie moet er voor zorgen dat valincidenten voorkomen worden. Hierbij is het van belang om een brede keten te hebben waarbij de nadruk ligt op de primaire preventie: een gezond voedingspatroon, voldoende beweging, een sociaal netwerk. En het is van belang dat er nauw samengewerkt wordt tussen partijen in het gemeentelijk domein én de eerste en tweede lijn om valrisico's vroegtijdig te kunnen signaleren.

Het resultaat van de ketenaanpak Valpreventie wordt in het GALA als volgt beschreven: Het risico op vallen bij ouderen wordt vroegtijdig gesignaleerd in zowel zorgdomein als gemeentelijk domein en wordt ondersteund door laagdrempelige toegang tot valpreventief aanbod. Jaarlijks komen er minder meer ouderen (65+) op de spoedeisende hulp naar aanleiding van een val. In 2024 heeft iedere gemeente een keten Valpreventie en in 2025 moet er volgens het IZA sprake zijn van een regionale keten Valpreventie.

De GGD zet vanuit de wettelijke taak preventief ouderengezondheidsbeleid al jaren in op vitaal ouder worden en op valpreventie, waarbij het concept positieve gezondheid leidend is. De GGD heeft data, kennis en expertise op deze onderwerpen. Ook heeft de GGD een goed netwerk in de regio, ook met aanbieders van cursussen valpreventie. Daarnaast is de GGD een natuurlijke partner binnen de acute zorg, bijvoorbeeld vanuit de crisisrol en de uitvoering van de ambulancezorg.

Gezonde leefomgeving

Opgaven als verstedelijking, duurzaamheid, klimaatadaptatie, maar ook overgewicht en eenzaamheid vragen om investeringen in een gezonde omgeving.

In het GALA worden gemeenten gevraagd om in te zetten op de gezonde leefomgeving. Gezondheidskundig advies bij omgevingsbeleid, het ontwikkelen van lokale hitteplannen en een aanpak gericht op het tegengaan van de schadelijke effecten van Uv-straling zijn concrete onderwerpen in het akkoord.

De GGD is in de meeste gemeenten in gesprek met het fysieke domein over advisering over omgevingsbeleid en ruimtelijke planvorming, waarbij gesproken wordt over wat de GGD kan doen en welke inzet daar voor nodig is. Er is al regionale samenwerking rondom het onderwerp lokale hitteplannen en de recente adviezen naar aanleiding van de publicatie van de Kankeratlas geven handvatten om een aanpak op te zetten gericht op schadelijke effecten van Uv-straling.